

FILOSOFIJOS ATSIKIRADIMAS LIETUVOJE

Su filosofija pirmiausia susipažino tie Lietuvos bajorų sūnūs, kurie po Lietuvos krikšto, nuo XIV a. pabaigos studijavo Centrinės ir Vakarų Europos universitetuose. Galima spėti, kad Vilniaus katedrinėje mokykloje, įsteigtoje po 1387 m., turėjo būti mokoma triviumo dalykų, taigi ir logikos. Aukštųjų studijų – filosofijos ir teologijos – poreikį skatino besiplečianti vienuolijų veikla Lietuvos DK. 1507 m. Vilniaus dominikonų vienuolyne įkurta mokykla – *schola particularis* filosofijoje ir teologijoje lavino būsimuosius pamokslininkų ordino narius. Dėstė vėlyvąją viduramžių filosofiją tomistine interpretacija. Lenkijos dominikonų provincijos kapitulos aktuose Vilniaus partikuliarinė mokykla minima egzistavusi visą XVI a., nurodomi į ją skiriami dėstytojai. XVII a., įkūrus Lietuvos dominikonų provinciją, ji tapo provincijos generaline mokykla. Dominikonai yra profesionalios Lietuvos filosofijos pradininkai, tai jų istorinis nuopelnas. Tuometinė filosofinė edukacija reikšminga dar tuo, kad joje tilpo pasaulietiniai mokslai, tuometinio mokslinio pažinimo didžiausioji dalis. Dominikonai filosofiją Vilniuje įtvirtino scholastikos rudens pavidalu, tad turėjome vėlyvąją viduramžių filosofiją, ji tęsėsi ir XVI a. iki vadinamosios antrosios scholastikos susiformavimo. Susikūrė tai, ko lietuviškojo pasaulio minties sferoje bei Lietuvos visuomenės gyvenime nebuvo – filosofinė edukacija Vilniuje.